

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GIDA VE TARIM ÖRGÜTÜ (FAO)

GIDAYA ERİŞİM HAKKI

Dr. Ayşegül AKIN
FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı

25 Kasım 2011
ANKARA

FAO - Gıda ve Tarım Örgütü 1

• Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), kurulduğu 1945 yılından bu yana dünyada açlığın azaltılması doğrultusunda

- yaşam standartlarını,
- besin değerlerini,
- tarımsal verimliliği ve
- kırsal halkın yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

FAO - Gıda ve Tarım Örgütü 2

- Hükümetler-arası bir kuruluş olan FAO, 192 üye ülkesiyle günümüzde:
  - tarım,
  - ormancılık,
  - balıkçılık ve
  - kırsal kalkınma konularında faaliyet gösteren en büyük ve gelişmiş teknik kurum olma özelliğine sahiptir.

FAO - Gıda ve Tarım Örgütü 3

- Kuruluşundan bu yana ,
beslenme ve gıda güvencesi konularını yakından
takip ederek,
açlık ve yoksulluğu ortadan kaldırmak için
çalışmış,
sürdürülebilir tarımsal kalkınmayı teşvik etmiştir.

FAO – Başlıca Faaliyetler 1

- 1) Bilgiyi Erişilebilir Hale Getirmek
  - Kalkınmaya destek sağlayacak verilerin analizi, toplanması ve dağıtımı
  - Teknik dökümanlar, yayınlar, raporlar, hazırlanması ve tüm paydaşlara ulaştırılması

- 2) Politikalar konusunda uzmanlığını paylaşmak
  - Tarımsal politikalar üretmek ve ulusal stratejiler geliştirmek
  - Hükümet ve teknik kuruluşların tarımı, balıkçılığı, ormancılığı, hayvancılığı geliştirme projelerine aracı ve yardımcı olmak
  - Ülkeler düzeyinde teknik yardım sağlamak

FAO – Başlıca Faaliyetler 2

3) Milletler için bir Buluşma Noktası Oluşturmak:

- Tarım ve gıda politikalarının üretilmesi ve tartışılabilmesi için tarafsız bir buluşma noktası sağlamak

4) Bilgiyi Sahaya Taşımak

- Yürütmekte olduğu binlerce saha projesi ile bilgi ve deneyimini geliştirmekte olan ülkelere taşımak

FAO Küresel Hedefleri – Çalışma Alanları

FAO Küresel Hedefleri:
Açlığın ortadan kaldırılması
Fakirliğin azaltılması
Doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi

FAO'nun Yeni Stratejik Çerçevesi

A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L
Üretim	Hayvancılık	Balıkçılık ve Su Ürünleri	Gıda Güvenliği	Ormancılık	Doğal Kaynaklar	Kırsal Kalkınma	Beslenme	Acil Durumlar	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	Yatırım

FAO Öncelikli Amaç

Amaç:

- gelecek nesillerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak,
- çevreyi tahrip etmeden,
- teknik olarak uygulanabilir,
- ekonomik bakımdan uygun ve
- sosyal olarak kabul edilebilir

kalkınma programlarını yaygınlaştırarak insanların gıda ihtiyacını karşılamaktadır.

FAO Orta Asya Alt Bölge Ofisi – SEC

Ağustos 2006'da T.C. ile FAO arasında imzalanan ev sahibi ülke anlaşması ile Ankara'da kuruldu.

FAO-SEC ülkeleri:

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan,
Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan ve
Özbekistan

FAO-SEC'in Başlıca Uzmanlık Alanları

- Gıda ve Tarım Politikaları
- Hayvancılık
- Balıkçılık
- Ormancılık
- Toprak ve Su Yönetimi
- Tarımsal ve Kırsal Kalkınma Yatırımları

FAO Türkiye Çalışma Alanları

- FAO Türkiye Temsilciliđi faaliyetlerine örnek olarak da:
- Kırsal Yatırım ve Proje Hazırlama Eđitimleri
- Organik Tarımın Güçlendirilmesi Projesi
- Yunt Dağı Bölgesi'nde Kırsal Kalkınma Projesi
- Gençlik İstihdamı BM Ortak Programı
- İklim Değişikliği BM Ortak Programı

Genel Veriler

- Dünya nüfusu 7 milyara ulaşmıştır
- Aç insan sayısı ise 1 milyara yakındır
- Dünyamızda her yıl 6 milyon çocuk açlık ve yetersiz beslenme nedeni ile ölmektedir
- 8 milyon kadar insan da gıda yetersizliği nedeniyle her yıl göç etmektedirler.

Genel Veriler

Birleşmiş Milletlerin İnsani Gelişme Raporu'na göre;

- gelişmiş ülkelerin oluşturduğu dünya nüfusunun yüzde 20'lik kesimi, küresel üretimin yüzde 86'sını tüketmektedir
- günümüzde 1 milyar insanın temiz su, 3 milyar insanın koruyucu sağlık imkânlarından yoksun olduğu belirtilmektedir.

Biliyor muydunuz?

- Dünyada en zengin üç kişinin toplam varlığı, en fakir 48 ülkenin toplam gayri safi hâsılasından daha büyüktür.
- Temel yiyecek, su, eğitim ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamak için en zengin 200 kişinin toplam varlıklarının yüzde 4'ünün yeterli olabileceğini,
- Bu ihtiyaçlar için 13 milyar doların gerektiğini,
- Bu miktarın ise ABD ve AB'de bir yılda yapılan parfüm harcamalarına eşit olduğunu.

Önemli Rakamlar

- Dünya, tarım üretiminin % 80'inini endüstrilemiş 25 ülke gerçekleştirmekte,
- en yoksul 50 ülke ise tarım üretiminin sadece % 1'ini gerçekleştirmektedir.
- Fakir dünya lehine ciddi bir işsizlik problemi vardır.
- Dünyanın % 78'i fakir, % 11'i orta gelirli ve % 11'i zengindir.
- 1 kg ekmek almak için bir İngiliz 5 dakika çalışırken bir Çinli 42 dakika çalışmak durumundadır.

Kırsal Nüfus

- Küresel olarak, dünya fakir nüfusunun % 75'ini de kapsayan, 3 milyar insan kırsal bölgelerde yaşamakta,
- Türkiye'de her 4 kişiden 1'i (% 76.3)kırsal kesimde yaşıyor,
  - 2008 yılında Türkiye'de kırsal kesimdeki fakirlik oranı % 35, kentsel fakirlik oranı ise % 9 idi.

Tarım

Küresel bazda tarım topraksız işçiler ve küçük çaplı çiftçiler için 1.3 milyar iş sağlamakta

- Kırsal nüfusun % 86'sı tarımla geçinmektedir (2.6 milyar)
- 2010 yılı verilerine göre tarımsal üretim Türkiye'de % 25.7 istihdam sağlamaktadır.

Gıda Hakkı Nedir?

- Gıdaya erişim hakkı herkesin; yeterli, güvenli, sağlıklı gıdaya kolayca ve sürdürülebilir şekilde, ulaşma hakkını kapsar.
- Çağımızda sağlık ile gıda hakkı iç içe geçmiştir. Beslenme, sosyal bir hak olan sağlık hakkıyla doğrudan ilişkilidir.

Gıda Hakkı –Tarihsel Gelişim

- 1924 ve 1959 yıllarındaki Çocuk Hakları bildirgesi -aç çocukların beslenmesi
- 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi - gıda hakkı hem bireyin kendisi için hem de ailesi için isteyebileceği bir hak olarak belirtilmiştir.
- 3 Ocak 1976 BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi- devletlere işbirliği yapma yükümlülüğü getirmiştir.

FAO ve Gıda Hakkı Kavramı

- Bireylerin haklarını ve devletlerin yükümlülüklerini vurgulayarak bir yasal çerçeve oluşturmak,
- vatandaşların, hükümetlerin, kalkınma ajanslarının ve diğer paydaşların hesap verilebilirliği için gerekli mekanizmaların kurulması sağlamak,
- politikaların aç nüfusa fayda sağlamasını hedeflemektedir.

FAO ve Gıda Hakkı Kavramı

- Şeffaflık, katılımcılık ve hesap verebilirliği teşvik ederek, hükümetler ve paydaşları tarafından alınan önlemlerin etkinliğini artırır.
- Yoksulları güçlendirerek, onların karar alma süreçlerinde söz sahibi olmalarını hedefler.

FAO - Yürütülen Çalışmalar

□ 1974 - Dünya Gıda Konferansı

“Her erkek, kadın ve çocuğun, fiziksel ve zihinsel yeteneklerini geliştirebilmesi için açlık ve yetersiz beslenme ortadan kaldırılmalıdır.

□ 1974 - Dünya Gıda Güvenliği Komitesi

Hükümetler arası bir forum

*Dünya gıda güvenliği politikaları

*Gıdaya fiziksel ve ekonomik erişim

FAO - Yürütölen alıřmalar

□ 1996 Dünya Gıda Zirvesi Amaçları

*bütün insanlar için sürdürülebilir gıda güvenliđini sağlamak

*açlık ve yetersiz beslenmeyi ortadan kaldırmak

*küresel düzeyde siyasal bağlılık sağlamak

*2015 yılına kadar yetersiz beslenen kişi sayısının yarı yarıya azaltılması

FAO - Yürütölen alıřmalar

- 2002 Dñnya Gıda Zirvesi Amaçları
- Açlığın ortadan kaldırılması konusunda kaydedilen ilerlemeyi incelemek,
- 1996 yılı zirvesinden bu yana yapılan ilerlemeyi izlemek ve bu çabalarını hızlandırmak için yollar dñřünmektir.

FAO - Yürütölen alıřmalar

- 2004 - FAO Konseyi Gönöllü Rehber İlkeleri oluşturulmuştur.
- Bu ilkeler, Gıda hakkının uygulanabilmesi için atılması gereken somut adımların belirlenmesi için yol haritası çıkartmaktadır.
- Üye ölkelere açlık ve yoksullukla mücadelede tavsiyelerde bulunmaktadır.

FAO - Yürütülen Çalışmalar

- Gıda Hakkı Birimi kurulmuştur.
- Hedefleri;
  - Savunuculuk ve eğitim
  - Mevzuat ve Hesap Verebilirlik
  - Bilgi ve Değerlendirme
  - Ölçütler ve İzleme
  - Strateji ve Koordinasyon

FAO Faaliyetleri

- Dünya Gıda Günü toplantıları
2007 Dünya Gıda Günü Teması“Yoksullar Gıda Yardımının Nesnesi Değil Gıda Hakkının Öznesidir.”
- Gıda Hakkı Forumu 2008
400’den fazla katılımcıyı biraraya getirerek, pratik deneyimlerin ve pilot faaliyetlerin paylaşılması için bir platform olmuştur.

FAO Faaliyetleri

- Gıda Güvencesi için Özel Program (SPFS)

Ulusal ve Bölgesel Gıda Güvenliği Programları vasıtası ile yoksul hanelerin gıda güvenliğinin artırılmasıdır.

- Teknik Yardım Programı

FAO Faaliyetleri

Dünyada 1 Milyar İnsan Aç ve ben buna Öfkeliyim!

İmza kampanyası

- Birleşmiş Milletler aracılığıyla, açlığın ortadan kaldırılması amacına ulaşılan kadar bütün hükümetleri, bu amacı en önemli öncelikleri yapmaya davet ediyoruz.
- Şu ana kadar 3 393 167 imza toplandı.

FAO Faaliyetleri

UNITED AGAINST HUNGER

16 October 2010 **World Food Day**

SIGN THE PETITION TO END HUNGER
WWW.1BILLIONHUNGRY.ORG

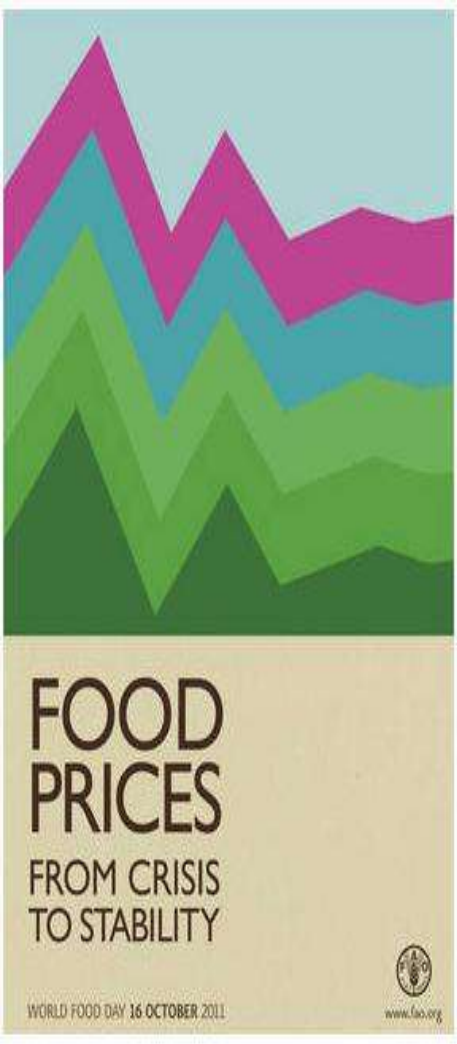

Food and Agriculture Organization
of the United Nations
www.fao.org

- Dünya gıda Günü 2010
- Açlığa karşı ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde mücadele
- Devlet, sivil toplum örgütleri ve özel sektörün ortak çalışmaları

AÇLIĞA KARŞI BİRLEŞTİK!

FAO Faaliyetleri

- Dünya Gıda Günü'nün bu yılki teması:
KÜRESEL GIDA FİYATLARI – KRİZDEN İSTİKRARA” olarak belirlenmiştir.
- Gıda fiyatlarındaki istikrarsızlığın savunmasız ve zayıflar üzerindeki etkilerinin azaltılması için neler yapılabileceğine dikkat çekmek amacıyla toplantılar düzenlenmiştir.

GIDA KRİZİ

- Dünya Bankası verilerine göre 2005-2011 yıllarında gıda fiyatlarında kaydedilen artışlar neredeyse 70 milyon kişiyi sefalete, yokluğa, fakirliğe açlığa mahkûm etmiştir.

2008 gıda krizinin temel nedenleri

- İklim koşullarındaki ani değişiklikler
- Azalan gıda stokları
- Petrol ve enerji fiyatlarındaki artış
- Tarım sektörüne yapılan yatırımlarda azalma
- Biyo yakıtların teşvik edilmesi ve
- Spekulatif hareketler

BİNYIL KALKINMA HEDEFLERİ

BİNYIL KALKINMA HEDEFLERİ (MDGs)

1. Aşırı yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması

2. Evrensel ilköğretimin gerçekleştirilmesi

3. Kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınların konumunun güçlendirilmesi

4. Çocuk ölümlerinin azaltılması

5. Anne sağlığının iyileştirilmesi

6. HIV/AIDS, sıtma ve öteki hastalıklarla mücadele edilmesi

7. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması

8. Kalkınma için küresel bir ortaklık geliştirilmesi

İYİ UYGULAMALAR

- Benzer sorunlarla mücadele eden ülkelere rehberlik edebilecek İyi Uygulama Örnekleri de FAO internet sayfasında paylaşılmaktadır.
- Gıda politikaları ve gıda güvenliği konularında, dünyanın farklı bölgelerinde yürütülen projelerde gerçekleştirilen İyi Uygulama Örneklerine ulaşılabilmektedir.

İYİ UYGULAMALAR

- Bitkisel ve hayvansal üretim
- Hayvan ve bitki hastalıkları
- Gıda Güvencesi
- Sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi
- Beslenme ve tüketici politikası
- Balıkçılık
- Ormancılık
- Gıda ve tarım politikası
- Kırsal altyapı ve tarımsal sanayi
- Cinsiyet
- Ticaret ve pazarlama

http://www.fao.org/bestpractices/index_en.htm

aysegul.akin@fao.org

